

Bovenbouw

Havo en Vwo

In de bovenbouw (na het 3e jaar) zijn er bij zowel Havo als Vwo 2 richtingen: alfa/gamma of bèta. We bekijken in de loop van het 3e jaar welke richting het beste bij je past. Je krijgt van ons in je 3e schooljaar een advies op basis van:

1. Enquête naar je interesses. Deze krijg je in de 3e klas aangeboden via het leerlingportaal.
2. **Loopbaanoriëntatie**. Dit is een onderzoek naar een studie of beroep. Het verslag daarvan lever je de 1e week van februari in de 3e klas in voor Nederlands. Het telt ook als cijfer mee voor dat vak.
3. Onderzoek van je schoolresultaten om te zien wat je sterke en zwakkere punten zijn. Bijvoorbeeld: ben je goed in het analyseren van teksten (alfa) of juist in rekenen (bèta)? We nemen alle schoolresultaten mee, dus ook die over de afgelopen schooljaren. Bij Aardrijkskunde en Wiskunde maken we daarbij ook onderscheid naar onderdeel. Bijvoorbeeld: Sommige hoofdstukken van Aardrijkskunde hebben een alfa/gamma- en andere meer een bèta inhoud.
4. Naast de gegevens uit het onderzoek gebruiken we de meer persoonlijke beoordeling van de docenten. Zij zien en spreken je vaak en hebben vaak goed zicht op je talenten.
5. In maart geven we de uitslag of basis van de enquête, de loopbaanoriëntatie en het onderzoek van alle schoolresultaten. In de uitslag maken we de indeling voor alfa of bèta en ook geven we aan of je kunt gaan voor: Havo, Vwo of Hvwo (dat betekent dat je eerst havo doet en daarna nog vwo, eigenlijk doe je dan dus vwo in 7 jaar in plaats van in 6).
6. Vanaf dit moment tref je op het leerlingportaal ook een selectie aan van vervolgopleidingen, compleet met beschrijving en voorbeeldberoepen, die het beste bij jouw interesses en je profiel passen.
7. In april plannen we mentorgesprekken met jou en je ouders om de indeling te bespreken.

8. In mei stellen we de definitieve indeling alfa/bèta vast. De indeling havo/vwo komt later, omdat dit kan afhangen van de resultaten die je nog haalt in de laatste weken van het schooljaar.

Waarom Alfa/gamma en Bèta?

In plaats van vier verschillende profielen zoals andere scholen dat hebben, bieden wij twee richtingen aan waar die profielen in zijn samengevoegd:

- Alfa/Gamma, dat bestaat uit de profielen EM (economie+maatschappij) en CM (cultuur+maatschappij)
- Bèta, dat bestaat uit de profielen NT (natuur+techniek) en NG (natuur+gezondheid)

Je slaagt bij ons daardoor altijd met twee profielen. Dit biedt veel voordelen. We hebben onderzocht welke combinaties van vakken de beste examenresultaten opleveren.

De combinaties zorgen voor vakken die elkaar onderling versterken - je noemt dat ook wel '**synergie**': door het ene vak begrijp je het andere beter.

Voorbeelden:

- Bij Alfa/gamma zit standaard Filosofie of Cultuurgeschiedenis, omdat die vakken helpen bij Geschiedenis (dat wettelijk verplicht deel uitmaakt van het vakkenpakket).
- Bij Bèta zitten standaard de drie bèta-vakken Biologie, Scheikunde en Natuurkunde. De reden is dat deze vakken veel raakvlakken hebben. Scheikunde zonder Biologie bijvoorbeeld, is niet alleen zonde maar ook veel moeilijker. Begrip van het ene vak versterkt het begrip van het andere vak. Bovendien kunnen we je met weer een ander vak, 'Natuur, Leven en Techniek', allerlei toepassingen voor alle drie de bèta-vakken geven.

Door de twee richtingen kunnen **docenten rekening houden met je andere vakken**. Bij Wiskunde Alfa is er bijvoorbeeld veel extra aandacht voor voorbeelden uit de economie, omdat leerlingen die Wiskunde Alfa doen, altijd ook Economie hebben. Dat helpt niet alleen Economie beter te begrijpen,

maar maakt Wiskunde zelf ook makkelijker omdat je daar herkenbare voorbeelden tegenkomt. Voor Wiskunde Bèta geldt hetzelfde verhaal, maar dan met betrekking tot Natuurkunde.

Door de synergie-voordelen hebben leerlingen **een grotere slagingskans**. Omdat we je altijd in een extra vak examen laten doen, kunnen we het vak met het laagste cijfer buiten de berekening van het gemiddelde cijfer laten. Ideaal als je een hoog gemiddelde nodig hebt **voor toelating tot een vervolgopleiding**.

Bovendien krijgen onze leerlingen een **uitgebreid diploma** waarop vermeld staat dat ze twee profielen hebben gedaan. Een uitgebreid diploma is mooi meegenomen bij je sollicitaties.

We hebben de beide richtingen bovendien zo samengesteld dat je er **zoveel mogelijk vervolgstudies** mee kunt doen, meer dan met de vier aparte profielen. Daardoor hoef je niet al in de 3e klas zeker te weten wat je later wilt gaan doen. Die keuze kun je ook nog later maken. En als je later een studiekeuze maakt die toch niet bevalt? Dan kun je met dit vakkenpakket nog alle kanten op.

Voor de **Havo** richtingen tenslotte, geldt bovendien dat je er makkelijk mee **kunt doorstromen naar Vwo**.

Vakkenpakket

Havo

Basis

1. Engels
2. Nederlands
3. Frans
4. Maatschappijleer
5. Culturele vorming

Alfa/gamma

1. Wiskunde A
2. Filosofie óf Tekenen en kunst-geschiedenis
3. Geschiedenis
4. Economie
5. Aardrijkskunde

Bèta

1. Wiskunde B
2. Natuurkunde
3. Scheikunde
4. Biologie
5. Natuur leven en techniek

Keuze

1. Spaans
2. Duits

Vwo

Basis

1. Engels
2. Nederlands
3. Frans
4. Aardrijkskunde
5. Culturele vorming
6. Maatschappijleer

Alfa/gamma

1. Wiskunde A
2. Filosofie
3. Geschiedenis
4. Economie
5. Tekenen en kunst-geschiedenis

Bèta

1. Wiskunde B
2. Natuurkunde
3. Scheikunde
4. Biologie

5. Natuur leven en techniek

Keuze

1. Latijn en Klassieke cultuur
2. Spaans
3. Duits

Welke studies kan ik er mee doen?

- Havo Alfa/gamma geeft toegang tot honderden hoger beroepsopleidingen, van Economie, Informatica, Toneel, tot aan Rechten. Je kunt echter niet de meer technische studies gaan doen zoals Natuurkunde, Bouwkunde, Luchtvaart, Verloskunde (maar wel Verpleegkunde), Milieukunde of Industrieel ontwerp.
- Havo Bèta bereidt je juist meer voor op die technische studies.
- Vwo Alfa/gamma laat je vrijwel alle universitaire en hoger beroepsopleidingen doen, behalve technische studies zoals Natuurkunde, Informatica, Techniek en Gezondheidszorg. Wel kun je studies doen voor het management van deze vakgebieden.
- Vwo Bèta bereidt je het beste voor op die technische studies.

Moet ik in alle vakken eindexamen doen?

Ja. Het eindexamen bestaat voor de meeste vakken uit twee delen: het schoolexamen en het centrale examen. Het schoolexamen is eigenlijk niet anders dan het gemiddelde cijfer voor toetsen en opdrachten die je in de bovenbouw doet. Het centrale examen is het landelijke examen dat je aan het einde van het laatste jaar doet.

Je volgt in de bovenbouw voor alle vakken van je richting gewoon de lessen en natuurlijk doe je ook de toetsen. Door in meer vakken eindexamen te doen verhoog je je slagingskansen aanzienlijk.

Extra vakken volgen

Bijvoorbeeld: je doet Bèta, maar je wil daar graag Economie bij doen. Dat kan, maar het is vanwege het lesrooster niet mogelijk om dat op school te doen. Tijdens de lessen Economie heb jij immers een ander vak. Je mag het extra vak echter wel bij IVIO Wereldschool volgen. Dat kan dan in je eigen tempo, maar de voorwaarde is wel dat je er ook echt aan werkt.

Hou wel in de gaten dat we Vwo'ers in de bovenbouw de kans geven om in het eindexamenjaar alvast een vak te volgen aan een universiteit of hogeschool. Als je dan ook nog een extra vak doet bij IVIO Wereldschool, wordt het mogelijk druk. Overleg hierover altijd even met je mentor!

Gespreide examens

We laten de eindexamens niet allemaal op het laatste jaar aankomen. Voor verschillende vakken doe je al eerder examen. Zo kun je je in het laatste schooljaar volledig concentreren op de resterende vakken.

- Alle leerlingen doen in het 3e jaar al eindexamen in het vak Maatschappijleer, als onderdeel van Filosofie. Leerlingen maken een portfolio en schrijven ter afsluiting een paper en een essay.
- Culturele vorming is geïntegreerd in de Amsterdamweek en in de in totaal 6 (Havo) tot 8 (Vwo) taalreizen. Leerlingen doen daarbinnen een aantal opdrachten en projecten in het kader van hun culturele vorming. Wie niet met een taalreis mee gaat, doet in plaats daarvan een vervangende opdracht. Kijk voor meer informatie: '[Schoolexamens onderbouw](#)'.
- Het examen voor Natuur, leven en techniek (NLT) wordt gespreid afgenomen in de jaren van de bovenbouw. De cijfers voor elk van de projecten die leerlingen met dit vak doen, vormen het eindexamencijfer.
- De Vwo leerlingen tenslotte doen in het 5e jaar al centraal examen Frans en ronden dat jaar ook de meeste schoolexamens voor Nederlands en Engels af.

Wiskunde A en B

Leerlingen van de Alfa/gamma en van de Bèta richting krijgen beide een aparte, op hen toegeschreven variant van Wiskunde: Wiskunde A en Wiskunde B.

Er bestaat overigens nog een vorm van wiskunde, de Wiskunde C variant. Wiskunde C is alleen beschikbaar voor leerlingen met het profiel Cultuur en Maatschappij. Echter doen al onze leerlingen examen in twee profielen., waardoor wij het vak wiskunde C niet aanbieden. Ook sluit deze variant van wiskunde veel vervolgstudies uit. Bovendien moeten we onze leerlingen op een hoog niveau van wiskunde kunnen brengen, omdat er relatief veel lestijd voor is gereserveerd. Voor de Bèta leerlingen is er 25% meer lestijd beschikbaar en voor de Alfa leerlingen zelfs 35% meer lestijd dan het landelijk gemiddelde.

Sommige leerlingen zullen die extra lestijd niet nodig hebben. Voor hen biedt de docent verdieping. In het geval van de Bèta leerlingen bijvoorbeeld met onderdelen van Wiskunde D (een uitbreiding voor exacte studies).

Natuur, leven en techniek (NLT)

Bèta leerlingen krijgen naast gebruikelijke vakken als natuur- en scheikunde, ook het onderzoeksvak 'Natuur, leven en techniek'. Met dit vak krijgen ze een reeks toepassingen van de bèta vakken en komen deze vakken helemaal tot leven. Dat kan zijn met eigen onderzoek of met onderwerpen die over de verschillende vakken uitstijgen. Het aantal toepassingen ('modulen') waaruit gekozen kan worden is zeer groot, de keuze zal door de verantwoordelijke docenten gemaakt worden. De onderstaande 2 voorbeelden zijn dan ook alleen ter illustratie, het zijn geen definitieve keuzen.

1. Levensloop van sterren. Wat weten we over het leven van sterren en hoe we dat weten: hoe sterren ontstaan uit gaswolken, waar ze de energie vandaan halen om zo lang en zo fel te stralen, wat er gebeurt

als die energiebron opraakt. En hoe zit het met spectaculaire verschijnselen als supernova's en zwarte gaten?

2. Forensisch onderzoek. Bij een onderzoek naar een misdrijf moeten allerlei disciplines aangesproken worden: natuurkunde, scheikunde, biologie en wiskunde slaan hun handen inéén om samen tot een eindresultaat te komen: het oplossen van een moordzaak.

Natuur, leven en techniek wordt verzorgd door de docenten Natuurkunde, Wiskunde, Scheikunde, Biologie en Filosofie (logica, wetenschapsleer).

Het vak wordt op andere scholen soms aangeboden onder de naam 'technasium'. Dat doen wij niet, omdat we niet gebonden willen zijn aan de 'stichting technasium'. Wij houden het dus gewoon op: 'bèta'. Meer informatie over dit vak: <http://betavak-nlt.nl/>

Waarom is Frans een vast onderdeel?

1. Brede taalontwikkeling

Frans helpt (ook later nog) goed bij het leren van andere talen en is daarmee goed voor je taalontwikkeling. Engels en Nederlands heb je al en die behoren beide tot de Germaanse talen. Frans daarentegen behoort tot de familie van de Romaanse talen, net als Portugees, Spaans en Italiaans. Dat betekent dat Frans je taalhorizon verbreedt. Als je later een Romaanse taal nodig hebt (ook als dat niet Frans is), is het een uitkomst als je een stevige basis met Frans hebt.

Daar komt nog bij dat Frans goede kans maakt nog flink te groeien in aantal sprekers internationaal. Dat komt door de snelle bevolkingsgroei van Afrikaanse landen waar Frans een officiële taal is.

Verder komen enorm veel Franse woorden en begrippen in andere talen terug (tenminste 40% van de Engelse woorden heeft een Franse oorsprong).

2. Een examenpakket met Frans biedt betere slagingskansen

In de eerste drie jaar is Frans een wettelijk verplicht onderdeel van je programma. Door ons intensieve onderwijs ben je aan het einde van het derde jaar al zó ver met Frans dat je nog maar weinig hoeft te doen om er eindexamen in te doen.

Zeker bij Havo gaat het na het derde jaar vooral nog om herhaling. Je zit bij ons namelijk aan het eind van de derde klas al op de stof van eind Havo-4. En dan ben je gek als je niet ook doorgaat voor het eindexamen - je hebt de punten bij wijze van spreken al binnen. Daarmee vergroot je je slagingskans aanzienlijk.

Voor Vwo komt daar nog bij dat een tweede vreemde taal voor het eindexamen wettelijk verplicht is. Omdat je in de onderbouw al zo ver bent gekomen met Frans, ligt het voor de hand om voor die taal te kiezen.

Ook voor Havo is dit een extra reden om Frans in het pakket op te nemen. Als je later door wilt met Vwo is het een uitkomst dat je de tweede verplichte vreemde taal al gehad hebt.

Kun je Frans laten vallen en in plaats daarvan Duits doen?

Het is mogelijk om eindexamen te doen in Duits. We bieden dat aan via IVIO Wereldschool. We gaan er dan wel van uit dat je het serieus oppakt, want dit kost onze school veel extra geld. Dat investeren we heel graag in je, als je maar wel laat zien dat je er zelf ook in investeert.

Het is niet mogelijk om Frans te laten vallen, ook niet als je Duits (of Spaans) erbij doet. We geven zoveel Frans dat je het prima kunt halen en het is dan zonde om het niet te volgen.

Waarom geen Chinees (Mandarijn of Cantonees)?

Vijftig jaar geleden was dezelfde vraag: Waarom geen Russisch? En dertig jaar geleden was de vraag: Waarom geen Japans? Dat laat zien dat het erg moeilijk te voorspellen is welke taal internationaal belangrijk zal zijn.

Het grootste probleem is echter dat het zinloos is om een paar jaar op de middelbare school Chinees te leren. Je kunt dan nog helemaal niks. Het zet geen zoden aan de dijk. Dat valt ook af te lezen aan het zeer beperkte niveau dat leerlingen die eindexamen Chinees doen, weten te halen. Volgens het *Foreign Language Institute* kost het een Amerikaan 600 uur om redelijk Nederlands te leren. Dat geldt ook omgekeerd voor een Nederlander die Engels leert. Vwo-leerlingen krijgen daarom ongeveer 600 uur Engelse les. Redelijk Russisch leren vergt al bijna het dubbele: 1.100 uur. En Japans of Chinees bijna het viervoudige: 2.200 uur. Als we zoveel tijd in Chinees moeten investeren, hou je geen tijd meer over voor andere vakken. Voor 2.200 uur Chinees zou je liefst 4 andere vakken moeten laten vallen. Hoe belangrijk Chinees ook is, dat is het niet waard.

Duits en Spaans

In de onderbouw moet je verder kiezen om Duits of Spaans te volgen (beide mag ook). Meer informatie tref je aan op de [website van het Workbook](#).

Nadat je 7 mondelingen hebt gedaan, alle lesopdrachten (modules) hebt afgerond en gemiddeld een 5,5 of hoger staat voor de taal, kun je in klas 4 mee op taalreis naar Duitsland of Spanje. Wie niet op tijd de mondelingen heeft gedaan of er gemiddeld een lager cijfer voor heeft gehaald kan niet mee.

Met Duits kun je door met het eindexamen via de Wereldschool.

Hvwo als opstap voor Vwo

We bieden Havo-leerlingen de gelegenheid om voor de vakken Engels, Nederlands en Frans in de bovenbouw door te werken naar een Vwo niveau.

Dat maakt het tot een aantrekkelijke alternatieve route voor leerlingen die toch een universitaire studie willen doen (waarvoor Vwo nodig is).

Verder bieden we Havo-leerlingen voor alle vakken de mogelijkheid om Vwo-schoolexamens af te leggen. Het examen bestaat uit een schoolexamen (zeg maar het gemiddelde cijfer voor de toetsen en opdrachten die je in de jaren ervoor hebt gedaan) en een landelijk centraal examen (die wordt in mei/juni gehouden van je examenjaar). Wie Havo doet, maar wel Vwo-schoolexamens aflegt, maakt natuurlijk een makkelijker overstap van Havo naar Vwo. En als het toch tegenvalt? Dan kun je gewoon nog terugvallen op het Havo-examen.

In het 'Programma van toetsing en afsluiting' (PTA) is aangegeven welke onderdelen Hwo'ers alvast op Vwo-niveau kunnen afronden.

Schoolexamen (PTA)

Het 'Programma van toetsing en afsluiting' (PTA) biedt een gedetailleerde weergave van alle toetsen en opdrachten die leerlingen moeten maken en die meetellen voor het examencijfer. Zie verder: [Opzet van de schoolexamens](#).